

Podsumowanie ankiety o kulturze przeprowadzonej w 10 szkołach (klasy 7-8 szkoły podstawowej oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych) działających na terenie powiatu legionowskiego

W listopadzie 2019 r. poproszono uczniów ostatnich klas szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych o przeprowadzenie wśród rówieśników w szkole ankiety na temat kultury. Ankieta miała być rodzajem wstępu do rozważań podczas warsztatów i debaty „Dla kogo KULTURA jest ważna?”, prowadzonych przez nauczycielkę Beatę Narel 10 grudnia 2019 roku w Legionowie. Poniżej krótkie podsumowanie wyników poszczególnych punktów ankiety.

1. Czym dla Ciebie jest KULTURA?

Odpowiedzi ankietowanych formują się w dwie definicje kultury. Z jednej strony KULTURA to tradycja, historia, sztuka, dziedzictwo/ dorobek. To także wydarzenia i rozrywka. Z drugiej strony KULTURA to umiejętność zachowania się w różnych sytuacjach, szacunek i życzliwość.

Pojawiały się też stwierdzenia, że KULTURA to: „coś ważnego”, „zbiór zasad”, „rozwój”, „wszystko, co mnie otacza”/ „nieodłączna część naszego życia”, „forma wyrażania własnych przeżyć”.

W mniejszości – ale jednak – pojawiały się głosy, że KULTURA to „nic potrzebnego” czy „coś obcego i nieciekawego”.

2. Czy uczestniczysz w zajęciach stałych w ośrodkach kultury?

Większość ankietowanych zadeklarowała, że nie uczestniczy w stałych zajęciach organizowanych przez ośrodki kultury. Stosunek tych, którzy uczestniczą w tego rodzaju zajęciach, do nieuczestniczących, wynosi mniej więcej 1:3, 1:4.

Osoby, które uczestniczą w zajęciach stałych oferowanych przez ośrodki kultury, uczęszczają przede wszystkim na zajęcia plastyczne i zajęcia muzyczne. Często również deklarowano udział w zajęciach fotograficznych, teatralnych, tanecznych, komputerowych, pojawiła się też w tym kontekście działalność harcerska.

W wymienionych wyżej zajęciach ankietowani uczestniczą przede wszystkim w miejscowych ośrodkach kultury, w szkole, niekiedy w Warszawie.

Co znamienne, wiele osób wskazywało na uczestnictwo w zajęciach sportowych, co jednak nie stanowi przedmiotu naszej analizy.

2a. W jakich zajęciach chciałabyś / chciałbyś uczestniczyć?

W bardzo wielu odpowiedziach na to pytanie wymieniano zajęcia sportowe. Najwyraźniej młodzież czuje dużą potrzebę uczestnictwa w tego rodzaju aktywnościach, niekoniecznie typowych, ponieważ poza typowymi sportowymi zajęciami w rodzaju siatkówki pojawiały się też: strzelectwo, samoobrona czy MMA (!). Sport nie jest jednak przedmiotem naszego zainteresowania w tej ankiecie.

Poza klasycznymi zajęciami, takimi jak: zajęcia muzyczne, plastyczne, teatralne, komputerowe, filmowe i fotograficzne, wymieniono też dużo mniej typowych. Były to m.in. e-sport, mechatronika, modelarstwo, zajęcia językowe, wędkowanie, zajęcia kulinarne, modowe, makijażowe czy przyrodnicze.

Duża część ankietowanych odpowiedziała, że nie czuje chęci uczestniczenia w żadnych zajęciach.

3. W jakich mediach społecznościowych jesteś aktywna / aktywny?

Odpowiedzi na to pytanie pokryły się w dużej mierze z naszymi przewidywaniami. Młodzież korzysta przede wszystkim z Facebooka, Instagrama, Youtube'a i Snapchata. Dalej wskazywano Messengera (również Facebook), Pinterest, Twittera (dość niewiele odpowiedzi) oraz mniej już znane, zwłaszcza starszemu pokoleniu: TikTok, Wykop.pl, WhatsApp, Reddit, Twitch, Steam, Origin, Tumblr.

Niewiele osób zadeklarowało, że są nieaktywne w mediach społecznościowych, jednak byli również tacy ankietowani.

4. Skąd się dowiadujesz o ofercie kulturalnej – w tym o wydarzeniach kulturalnych (koncert, spektakl, impreza plenerowa itd.) i o zajęciach stałych w ośrodkach kultury?

Młodzi ankietowani dowiadują się o wydarzeniach kulturalnych oraz zajęciach w ośrodkach kultury przede wszystkim z mediów społecznościowych i od znajomych, w następnej kolejności z telewizji, ze szkoły, za pośrednictwem stron internetowych i plakatów. Rzadko wspomniano o informacji czerpanej z radia i prasy.

5. W jakich wydarzeniach kulturalnych brałaś / brałeś udział w ciągu ostatnich miesięcy i gdzie?

Większość ankietowanych w ostatnim czasie brała udział w seansie filmowym i/lub koncercie. Wiele osób uczestniczyło też w warsztatach, konkursach, spektaklu teatralnym, poza tym w wykładzie/ prelekcji, wystawie i spotkaniu autorskim.

Jeśli chodzi o miejsce deklarowanych wydarzeń kulturalnych, to padały nazwy: Legionowo, Pomiechówek, Nowy Dwór Mazowiecki, Warszawa, Galeria Północna, Poczta, szkoła,

MOK, a także kilka mniejszych i większych miejscowości w Polsce i kilka miast za granicą (głównie wystawy, wizyty w muzeach i koncerty).

Niestety wielu ankietowanych zaznaczyło, że w ostatnich miesiącach nie uczestniczyli w żadnych wydarzeniach kulturalnych. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy wskazali przede wszystkim brak czasu i pieniędzy, ale też zwyczajnie brak chęci.

6. Udział w życiu kulturalnym jest dla mnie ważny, ponieważ...

Dla zdecydowanej większości ankietowanej młodzieży (ok. 2/3) udział w życiu kulturalnym na szczęście jest ważny.

Swoje uczestnictwo w kulturze uznają za istotne, ponieważ dzięki niemu: uczą się nowych rzeczy, poszerzają swoją wiedzę, zbierają doświadczenia; rozwijają się; poznają siebie; poznają nowe osoby, integrują się z innymi, budują relacje międzyludzkie. Jest to także sposób spędzania wolnego czasu, rozrywka i zabawa. Ankietowani deklarowali też, że udział w kulturze pozwala im realizować pasje, zwyczajnie ich interesuje, lubią to i dzięki temu mogą uczestniczyć w czymś ciekawym.

Były też pojedyncze bardzo ciekawe głosy na temat tego, dlaczego udział w kulturze jest dla młodych ważny: „to dowartościowuje”, „czuję, że moje zdanie coś zmienia i moja gmina robi coś dla mnie”, „mogę w czymś brać udział”, „zależy mi, by inni mieli o mnie dobre zdanie”.

Zastanawia jednak (i nieco martwi) głos 1/3 ankietowanych, którzy twierdzą, że udział w życiu kulturalnym nie jest dla nich ważny...

7. Czy promocja wydarzeń kulturalnych (Facebook, gminne strony internetowe, plakaty i banery) jest twoim zdaniem wystarczająca? Jaką formę promocji preferujesz?

Zdecydowana większość ankietowanych twierdzi, że promocja wydarzeń kulturalnych jest wystarczająca. Preferowaną formą reklamy jest ta w mediach społecznościowych (przede wszystkim na Facebooku), na stronach internetowych, na plakatach i w telewizji.

8. Czy działasz w nieformalnych grupach twórczych?

Okolo 2/3 ankietowanych nie należy to żadnej nieformalnej grupy twórczej. Okolo 1/3 ankietowanej młodzieży zadeklarowała jednak, że działa w tego rodzaju grupie.

Wśród nieformalnych grup twórczych wymieniane były grupy: youtubowe, graczy komputerowych, odkrywców historii, fotograficzne, krajoznawcze, zespoły muzyczne, teatralne i taneczne, twórców graffiti, grających w gry planszowe, montujących filmy, a także grupa niosąca pomoc koleżeńską w nauce i „grupa artystów, którzy szyją, rysują i robią gadżety”.

9. Czy ktoś Cię zachęca / motywuje do udziału w kulturze?

Istnieje spora rozbieżność w odpowiedziach na to pytanie. Większość ankietowanych uczniów deklaruje, że jest ktoś, kto motywuje ich do udziału w kulturze, jednak w zależności od szkoły jest to ok. 4/5 ankietowanych, 3/5 ankietowanych lub 2/3 ankietowanych. W przypadku dwóch szkół jest wręcz przeciwnie – ok. 2/3 ankietowanych twierdzi, że nikt ich nie zachęca do udziału w kulturze.

Wśród osób motywujących do uczestnictwa w kulturze na pierwszym miejscu znajduje się ktoś z rodziny, potem znajomi, a następnie nauczyciele, rówieśnicy, idole i – co ciekawe – „ja sam”.

10. Co zachęciłoby Cię do udziału w życiu ośrodka kultury? Jakie działania, zajęcia?

Uwaga, pracownicy ośrodków kultury! Ważne informacje dla Was. Ankietowana młodzież wyraźnie artykułuje, że tym, co zachęca do udziału w życiu ośrodka kultury, jest przede wszystkim przyjazna kadra. Ludzie o życzliwym podejściu, prowadzący z pasją, instruktorzy o bogatym doświadczeniu.

Nie mniej ważne są, oczywiście, „zajęcia, które mnie interesują”. Czyli oferta dopasowana do preferencji młodych ludzi.

Ponadto w tym punkcie uczniowie wymieniali: konkursy, przyjazd osób z zewnątrz, akcje z bardzo wartościowymi ludźmi, „rozmowa o religii”, wyjazdy, „ładniejsza siedziba”, zajęcia blisko miejsca zamieszkania i – kilkakrotnie – „działania na dworze”, w plenerze.

Wielu ankietowanych odpowiedziało na powyższe pytanie: „nie wiem”, co wskazuje na to, że nigdy się nad tym nie zastanawiali. Może pod wpływem ankiety świadomość młodych ludzi w tym temacie wzrośnie.

11. Co zniechęca Cię do odwiedzenia ośrodka kultury?

W odpowiedzi na to pytanie, podobnie jak w wypadku poprzedniego, bardzo często wskazywano na ludzi. Mowa zarówno o osobach prowadzących zajęcia - w sposób rutynowy, bez emocji, bez pasji i zaangażowania, jak też o złej opinii na temat ośrodka krążącej wśród znajomych itd.

Do wizyty w ośrodku kultury zniechęcają też: nieciekawe propozycje, „długa droga” i problemy z transportem, brak czasu, „tłumy”, „promowanie głupoty”, wysokie ceny/ zbyt drogie zajęcia, a niekiedy zwyczajnie lenistwo.

12. Co chciałabyś / chciałbyś sam(a) zorganizować we współpracy z ośrodkiem kultury? Jakie wydarzenia?

Młodzież ma wiele pomysłów na wydarzenia współorganizowane z ośrodkiem kultury.

W ankiecie wymieniano:

- konkursy kulinarne
- warsztaty plastyczne
- zajęcia dotyczące historii Legionowa
- koncert znanego wokalisty/wokalistki
- zajęcia z makijażu
- zabawę halloweenową
- kiermasz
- warsztaty z aktorami
- turniej szachowy
- „imprezę o tematyce tańca”
- akcje charytatywne
- maraton gier na konsoli
- pokaz talentów
- debatę na temat polityki i demokracji
- spotkania z ciekawymi ludźmi
- turniej gier
- „imprezy dla młodzieży”
- wystawy
- warsztaty
- „wernisaż prac moich rówieśników”
- zajęcia z tworzenia animacji
- koncert polskiego rapu
- event skateboardowy i graffiarski
- „zajęcia z osobami z różnych kultur”
- spotkanie ze sławnym malarzem
- „malowanie na Rynku w Legionowie”
- warsztaty mechatroniczne

Często padały też odpowiedzi: „nic”, „nie wiem”, „nie zastanawiałem/-am się nad tym”. Jest więc szansa, że po ankiecie to się zmieni i młodzież będzie nieco bardziej świadoma swoich potrzeb.

13. Wybierz zdanie najbardziej pasujące do Twojego doświadczenia:

Uczestniczę w kulturze, bo:

- a) chcę poszerzać swoje horyzonty, zdobywać nowe doświadczenia;
- b) szukam wyzwań intelektualnych, okazji do przeżywania emocji itd.
- c) uczę się czegoś praktycznego, co może mi się przydać w późniejszym, dorosłym życiu;
- d) kształtuje moją świadomość kulturalną, poprzez wzmacnianie prawidłowych wzorców;
- e) kształtuje prawidłową postawę, daje możliwość poznania lokalnej kultury i tradycji;

Nie uczestniczę w kulturze, bo:

- a) nie jestem zainteresowany / zainteresowana kształtowaniem świadomości kulturalnej;
- b) oferta ośrodka kultury nie zainteresowała mnie;

c) szukam kultury w sieci, a oferta ośrodka kultury jest stacjonarna;

d) inne

Większość ankietowanych, którzy zadeklarowali, że uczestniczą w kulturze, jako powód podała odpowiedź a), czyli chęć poszerzania horyzontów i zdobywania nowych doświadczeń. Niemal tak samo często wymieniano odpowiedź c) – naukę praktycznych rzeczy, mogących się przydać w późniejszym, dorosłym życiu. Następne w kolejności, jednak już wyraźnie mniej liczne, były odpowiedzi: b), e) i d).

Osoby, które stwierdziły w ankiecie, że nie uczestniczą w kulturze, jako powód podały przede wszystkim odpowiedź b) – oferta ośrodka kultury nie jest dla nich interesująca. Pojmowanie uczestniczenia w kulturze jako uczestniczenia w zajęciach i wydarzeniach organizowanych przez ośrodki kultury świadczy o podejściu do tematu w bardzo wąskim, okrojonym jego rozumieniu. Z pewnością jednak warto, by taka opinia młodych ludzi wywołała refleksję u działaczy kultury.

Odpowiedzi a) i c) odnośnie do punktu „Nie uczestniczę w kulturze, bo...” również w ankiecie padały, jednak zdecydowanie rzadziej niż b).

Mamy nadzieję, że ankieta, skonstruowana przez pracowników ośrodków kultury działających na terenie powiatu legionowskiego i przeprowadzona przez uczniów w szkołach naszego powiatu, przysłuży się do lepszego zrozumienia młodzieży, jej kulturalnych potrzeb i zachowań, a to przełoży się na wspólne z młodzieżą działania.

Bardzo dziękujemy uczniom oraz nauczycielom szkół, które przeprowadziły u siebie ankietę, dzięki czemu mamy okazję do okołokulturalnych refleksji i szanse na pozytywne zmiany w sferze działań kulturalnych organizowanych DLA młodzieży i Z młodzieżą.

Dziękujemy także pani Beacie Narel – prowadzącej warsztaty i debatę „Dla kogo KULTURA jest ważna?” oraz młodym uczestniczkom i uczestnikom debaty, która odbyła się 10 grudnia 2019 roku w legionowskim ratuszu. Wzięły w niej udział reprezentacje uczniów: Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Legionowie, Powiatowego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie, Niepublicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Legionowie, Niepublicznego Liceum Językowego Academy of the Future w Legionowie, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Legionowie, Szkoły Podstawowej nr 8 im. 1. Warszawskiej Dywizji Piechoty w Legionowie, Szkoły Podstawowej im. Stanisława Moniuszki w Łajskach, Szkoły Podstawowej nr 7 im. VII Obwodu "Obroza" w Legionowie, Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie, Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Legionowie, Szkoły Podstawowej nr 4 w Legionowie, Szkoły Podstawowej Akademii Dobrej Edukacji w Jabłonie, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Woli Kiełpińskiej i Szkoły Podstawowej nr 3 im. Janusza Kusocińskiego w Legionowie.

Z wyrazami szacunku

Powiatowa Instytucja Kultury w Legionowie, Miejski Ośrodek Kultury w Legionowie, Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku, Gminne Centrum Kultury i Sportu w Jabłonie, Ośrodek Kultury w Wieliszewie, Gminny Ośrodek Kultury w Nieporęcie